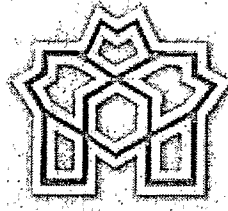

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

1921

دانشگاه علامه طباطبائی

دانشکده ادبیات و زبانهای خارجی

گروه زبانشناسی همگانی و آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان

پایان نامه جهت دریافت مدرک کارشناسی ارشد در رشته زبانشناسی همگانی

عنوان:

اشتقاق و تصریف در گویش لکی

استاد راهنما:

جناب آقای دکتر مجتبی منشی زاده

استاد مشاور:

سرکار خانم دکتر ویدا شقاقی

استاد داور:

جناب آقای دکتر محمد دبیر مقدم

نگارنده:

رسول مرادی

زمستان ۸۷

۱۰۹۸۱۷

۱۳۸۸

۸۷/۱/۲۵

۸۸/۱/۲۹

کتابخانه مرکزی
دانشگاه علامه طباطبائی

۱۳۸۸ / ۱ / ۲۵

فرم گردآوری اطلاعات پایان نامه
کتابخانه مرکزی دانشگاه علامه طباطبائی

عنوان: اشتقاق و تصریف در گویش لکی	
نویسنده/ مترجم: رسول مرادی	
استاد راهنما: دکتر مجتبی منشی زاده	استاد مشاور: دکتر ویدا شقاقی
استاد داور: دکتر محمد دبیر مقدم	
کتابنامه: فارسی و انگلیسی	
نوع پایان نامه: ☒ بنیادی ☐ توسعه ای ☐ کاربردی	
مقطع تحصیلی: کارشناسی ارشد	
سال تحصیلی: ۱۳۷۸-۱۳۸۸	
محل تحصیل: تهران	نام دانشگاه: علامه طباطبائی تهران
دانشکده: ادبیات و زبانهای خارجی	
تعداد صفحات: ۱۴۶	
گروه: زبانشناسی همگانی و آموزش زبان فارسی به غیر فارسی زبانان	
کلید واژه ها به زبان فارسی:	
اشتقاق - تصریف - وند - وند اشتقاقی - وند تصریفی - پیشوند - پسوند - تکواژ - تکواژ گونه - ریشه - ستاک - پایه	
کلید واژه به زبان انگلیسی:	
derivation-inflexion-affix-derivational affix-inflexional affix-prefix- suffix- morpheme-allomorph-root-stem-base	

چکیده

الف) موضوع و طرح مسأله (اهمیت موضوع و هدف):

موضوع: در پژوهش حاضر، اشتقاق و تصریف در گویش لکی توصیف شده است. به عبارت دیگر وندهای اشتقاقی و تصریفی از نظر اشتقاقی یا تصریفی بودن و نیز با توجه به محل قرار گرفتن نسبت به پایه (ستاک) یعنی پیشوند و پسوند بررسی شده است. اهمیت موضوع: گویش شناسی یکی از شاخه های زبانشناسی است. توصیف دقیق و موşkافانه گویشها نقش بسیار مهمی در پویایی زبانشناسی فارسی دارد. از سوی دیگر توصیف گویش های ایرانی از جمله گویش لکی موجبات تهیه و تدوین اطلس زبانشناسی در ایران را فراهم می کند. از منظر زبانشناسی تاریخی روشن شدن ارتباط میان زبان فارسی با این گویش ها از دیگر دستاوردهای توصیف گویش ها می باشد. این امر به نوبه خود می تواند بسیاری از نقاط تاریک زبان فارسی را روشن سازد و نیز راه را برای تحقیقاتی توسط جامعه شناسان و مردم شناسان هموار کند. از جمله مزیت های دیگر توصیف گویش ها می توان جلوگیری از نابودی و انقراض گویش ها را ذکر کرد. زیرا با هجوم بی رویه روستاییان به شهرها، و توسعه رسانه های جمعی و غیره مقدمات نابودی گویش ها فراهم می شود که با ثبت و ضبط دقیق و علمی گویش ها که به منزله ابزاری برای هویت یک قوم است، از انقراض و مرگ آنها ممانعت به عمل می آید. از آنجائیکه صرف یکی از شاخه های اصلی بررسی زبان است و برای توصیف دیگر جنبه های گویش لکی نیاز مبرم به آن احساس می شود، نگارنده بر آن شد تا به توصیف اشتقاق و تصریف در گویش لکی به عنوان بخش مهمی از صرف در گویش لکی بپردازد.

ب) مبانی نظری شامل مرور مختصری از منابع، چارچوب نظری و پرسش ها و فرضیه ها:

گویش لکی از زمره گویش های ایرانی شمال غربی است که در کنار گویش های لری، گیلکی، بلوچی، طالش، سمنانی، خراسانی و غیره قرار دارد. در شمال و شمال غربی لرستان در شهرستان های دلفان، کوههدشت، الشتر، زاغه و چلونودی به گویش لکی تکلم می کنند. همچنین برخی از مردم شهرستان بروجرد و قسمت شمال شرقی شهر خرم آباد لک زبان می باشند. علاوه بر استان لرستان در مناطق دیگر از جمله استان های کرمانشاه، ایلام، همدان، خراسان، قزوین و نیز مناطق مرزی بین استان های لرستان و کردستان کسانی هستند که به گویش لکی سخن بگویند. از آنجائیکه این پژوهش به بررسی و توصیف اشتقاق و تصریف در گویش لکی پرداخته است و روش تحقیقی از نوع توصیفی بوده است، نگارنده خود را به چارچوب نظری خاصی محدود نکرده است و از نظرات زبانشناسان گوناگون در این زمینه بهره برده است.

ب) روش تحقیق شامل تعریف مفاهیم، روش تحقیق، جامعه آماری مورد تحقیق، نمونه گیری و روش های نمونه گیری، ابزار اندازه گیری، نحوه اجرای آن، شیوه گردآوری و تجزیه و تحلیل داده ها:

تعریف مفاهیم اساسی پژوهش: مطالعه ساختمان واژه را صرف می گویند. صرف مطالعه صورت های مختلف واژه ها و چگونگی ساخته شدن آنها در زبان است. صرف به دو شاخه صرف تصریفی و صرف اشتقاقی تقسیم می شود. اساسی ترین مفوم صرف مفهوم واژه است. واژه اولین واحدی است که هنگام بررسی اجزا یا سازه های جمله به آن توجه می شود. صورت کلمه یک واژه متنی است زیرا به وسیله فضاهایی در نوشتار از هم جدا می شوند. صورت کلمه ملموس و عینی است زیرا می تواند تلفظ شود و در متون بکار رود. زمانی که نقش دستوری واژه اعم از صورت جمع اسم، ضمیر، ستاک حال فعل و غیره در نظر باشد، برای اشاره همزمان به کلمه و نقش دستوری آن، اصطلاح کلمه دستوری بکار می رود. تکواژ کوچکترین واحد ساختاری زبان است که یا دارای معنی است یا نقش دستوری را برآورده می سازد. تکواژها به دو دسته عمده آزاد و وابسته تقسیم می شوند. تکواژ آزاد تکواژی است که به عنوان کلمه مستقلی بکار می رود در حالی که تکواژ وابسته نمی تواند به تنهایی بکار رود. وند تکواژ وابسته ای است که به اجبار به پایه ای متصل می شود تا واژه یا صورت کلمه بسازد. وندها به توجه به جایگاهشان به پایه به انواع پیشوند، پسوند تقسیم می شوند. پیشوند به قسمت آغازی کلمه، پسوند به قسمت پایانی کلمه افزوده می شود. میانوند به درون ساختمان ریشه رسوخ می کند و ساختمان ریشه ای را که از قبل در زبان وجود داشته است، می شکند و وارد آن می شود. وند ها را با توجه به نقشی که ایفا می کنند به دو دسته تقسیم می کنند: وند اشتقاقی و وند تصریفی. وند اشتقاقی نقش واژه سازی دارد. به این معنی که اغلب نوع جدیدی از کلمه را می سازد، یعنی مقوله کلمه را عوض می کند. وند اشتقاقی برای ساختن مقولات دستوری جدید از یک پایه بکار می رود. وند تصریفی نقش نحوی دارد، یعنی برای ایفای نقش معینی در ساخت های نحوی بکار می رود. اشتقاقی نوعی از ساخت واژه است که نوع خاصی از وند (وند های اشتقاقی) برای تشکیل واژه جدید اضافه می شود. از سوی دیگر تصریف، فرایند بکارگیری نوعی دیگر از وند (وندهای تصریفی) جهت تشکیل گونه های یک واژه می باشد. ریشه بخشی از واژه است که دیگر قابل تجزیه به صورت های معنی دار نیست. آن بخش از واژه که هر نوع وندی اعم از اشتقاقی یا تصریفی به آن ملحق می شود پایه نام دارد. ستاک بخشی از صورت کلمه است که تنها وند های تصریفی به آن اضافه می شود.

روش پژوهش: در این پژوهش که با عنوان اشتقاق و تصریف در گویش لکی مطرح است، روش تحقیق، توصیفی است. یعنی کیفیات یک زبان در برهه زمانی خاصی بررسی و تجزیه و تحلیل می شود و از آنجائیکه زبان به عنوان یک دستگاه مورد مطالعه قرار می گیرد و ساختمان و نحوه کار آن در زمان معین و بدون توجه به منشأ و تحول تاریخ آن توصیف می شود، تحقیق از نوع همزمانی است. نگارنده مستقیماً در میدان پژوهش حضور داشته

است و سعی داشته پدیده ها را به همان صورتی که رخ داده اند، مشاهده نماید.

روش جمع آوری داده ها: در پژوهش حاضر برای جمع آوری داده های زبانی مورد نیاز از ابزارهای خاصی استفاده شده است. بدین منظور برای تهیه بیکره زبانی مورد نیاز جهت توصیف اشتقاق و تصریف در گویش لکی از روش های پرسش و پاسخ، مصاحبه و مشاهده مستقیم استفاده شده است. گاه برای جمع آوری داده ها و ثبت مشاهدات از دستگاه ضبط صوت استفاده شده است. گاه نیز نگارنده برای جمع آوری داده های زبانی از شیوه پرسش و پاسخ استفاده کرده است. در این مورد پس از تنظیم سوالات و قرار دادن آنها در اختیار گویشوران بومی، خود پرسش و پاسخ را انجام داده است تا گویشوران بومی پس از فهم اهداف تحقیق، پاسخی مناسبی ارائه دهند. چون بررسی وندها (بخصوص وندهای تصریفی) در جمله صورت می گیرد، در روشهای مورد استفاده شده سعی شده است تا جمله مبنای کار واقع شود.

جامعه آماری (آزمودنی ها): جامعه آماری پژوهش حاضر، گویشوران بومی زبان منطقه دلفان است. این جامعه آماری هم جنس مونث و هم جنس مذکر را پوشش داده است. در این میان عموماً افراد دارای تحصیلات پایین که کمتر تحت تاثیر زبان فارسی و دیگر زبان ها قرار گرفته اند، انتخاب شده اند. همچنین نگارنده برای بالا بردن دقت در گردآوری داده ها، سن جامعه آماری را بین ۴۰-۵۰ سال قرار داده است و سعی شده است جامعه آماری مورد نظر اطالتاً لک تبار و غیر مهاجر باشند.

روش تجزیه و تحلیل داده ها: در این پژوهش اشتقاق و تصریف در گویش لکی بررسی شده است. به عبارت دیگر توصیف و دسته بندی کردن وندهای اشتقاقی و تصریفی گویش لکی، هدف اصلی این پژوهش است. در پژوهش حاضر پس از طبقه بندی وندهای اشتقاقی و تصریفی، شیوه شناسایی و ساخت واژه ها به دست داده شده است. همچنین نوع وندها از نظر محل قرار گرفتن نسبت به پایه، یعنی پیشوند بودن یا پسوند بودن بررسی شده است. در گویش لکی آواهایی وجود دارد که در زبان فارسی وجود ندارد. به همین دلیل برای سهولت کار خوانندگان، نمونه ها با استفاده از الفبای آوانویسی بین المللی ارائه شده است. معادل فارسی هر یک از نمونه ها در کنار آن آورده شده است. گاه برای نشان دادن میزان زبانی وندهای اشتقاقی و تصریفی بیش از یک نمونه ارائه شده است. در طول پژوهش نگارنده بر آن بوده است که شم زبانی را به عنوان یک ابزار زبانی بکار گیرد تا اینکه بر اساس آن به قضاوت بنشیند.

(ت) یافته های تحقیق:

در بحث اشتقاق، به ساختن اسم، صفت، قید و فعل و وندهای دخیل در این کار پرداخته ایم. در بحث تصریف، نظام شمار، معرفه و نکره، تصریف صفت شامل، صفت برتر و صفت برترین و همچنین تصریف فعل شامل زمان ها و وجوه مختلف فعل بررسی و توصیف شده است.

(ث) نتیجه گیری و پیشنهادات:

در این پژوهش که به بررسی اشتقاق و تصریف در گویش لکی پرداخته است، مشخص گردید که در گویش لکی میانوند وجود ندارد و وندهای اشتقاقی و تصریفی به صورت پیشوند یا پسوند بکار می روند. پیشنهاد می شود که وندهای اشتقاقی و تصریفی گویش لکی دلفان با وندهای اشتقاقی و تصریفی دیگر لهجه های گویش لکی مقایسه شود. همچنین وندهای گویش لکی از نظر ملاحظات تاریخی مطالعه شود و سپس با زبان های باستان و میانه مقایسه شود.

صحت اطلاعات مندرج در این فرم را بر اساس محتوی پایان نامه و ضوابط مندرج در فرم، گواهی می نمایم.

نام استاد راهنما: دکتر مجتبی منشی زاده
سمت علمی:
نام دانشکده: ادبیات و زبانهای خارجی

رئیس کتابخانه:
عبدالغنی شمس

تقدیر و سپاس

بر خود لازم می دانم از تمامی کسانی که مرا در انجام این پژوهش یاری داده اند صمیمانه تشکر و قدردانی به عمل آورم:

از استاد ارجمند جناب آقای دکتر مجتبی منشی زاده که با وجود مشغله های فراوان راهنمایی پایان نامه اینجانب را پذیرفته و با راهنمایی های بسیار ارزشمندشان اینجانب را در انجام این امر یاری فرمودند، کمال تقدیر و سپاس را به عمل آورم.

از استاد فرزانه و گرانقدر سرکار خانم دکتر ویدا شقاقی که به عنوان استاد مشاور اینجانب را در انجام این پایان نامه مساعدت فرمودند و نکته های بدیعی را گوشزد فرمودند ، نهایت تشکر و قدردانی را دارم.

از انتخاب موضوع پایان نامه تا مراحل پایانی همواره از نکته ها و اشارات حکیمانه استاد فرزانه ، جناب آقای دکتر محمد دبیر مقدم بهره برده ام. همواره سپاسگزار الطاف بی شائبه ایشان خواهم بود.

از استاد ارجمند سرکار خانم دکتر گلناز مدرسی قوامی که در بحث های آواشناسی نکته هایی بس ارزشمند را یاد آور شدند، بی نهایت سپاسگزارم.

در پایان از تمامی بزرگواران به ویژه گویشوران لکی که به نوعی اینجانب را در انجام این پایان نامه یاری نمودند صمیمانه تقدیر می نمایم.

این پایان نامه تقدیم به:

کلیه اساتید و دانشجویان

گروه زبانشناسی همگانی

دانشگاه علامه طباطبائی.

فهرست مطالب

شماره صفحه	عنوان
	فصل اول: مقدمه
۱-۱	موضوع تحقیق ۲
۲-۱	هدف تحقیق ۲
۳-۱	ضرورت و اهمیت تحقیق ۳
۴-۱	روش پژوهش ۴
۵-۱	روش گردآوری داده ها ۵
۶-۱	جامعه آماری ۶
۷-۱	استان لرستان ۷
۸-۱	شهرستان دلفان ۸
۹-۱	وجه تسمیه قوم لک ۹
۱۰-۱	قوم لک ۱۰
۱۱-۱	پراکندگی قوم لک ۱۱
۱۲-۱	گویش لکی ۱۲
۱۳-۱	فرهنگ و ادبیات لکی ۱۵

فصل دوم: پیشینه مطالعات

۱۷	مقدمه ۱۷
۱-۲	پیشینه مطالعات ایرانیان درباره گویش لکی ۱۷
۲-۲	پیشینه مطالعات در حوزه صرف ۵۰
۱-۲-۲	صرف ۵۰

- ۵۳..... ۲-۲-۲) پیدایش صرف
- ۵۵..... ۳-۲-۲) اهداف مطالعات صرفی
- ۵۶..... ۴-۲-۲) کلمه
- ۵۷..... ۱-۴-۲-۲) واژه
- ۵۷..... ۲-۴-۲-۲) صورت کلمه
- ۵۷..... ۳-۴-۲-۲) کلمه دستوری
- ۵۸..... ۵-۲-۲) تکواژ
- ۵۹..... ۶-۲-۲) ریشه، ستاک و پایه
- ۵۹..... ۱-۶-۲-۲) ریشه
- ۶۰..... ۲-۶-۲-۲) ستاک
- ۶۰..... ۳-۶-۲-۲) پایه
- ۶۰..... ۷-۲-۲) وند
- ۶۱..... ۱-۷-۲-۲) وند اشتقاقی
- ۶۲..... ۲-۷-۲-۲) وند تصریفی
- ۶۲..... ۸-۲-۲) اشتیاق و تصریف

فصل سوم: تجزیه و تحلیل دادها

- ۷۷..... مقدمه
- ۷۷..... ۱-۳) روش تجزیه و تحلیل داده ها
- ۷۸..... ۲-۳) اشتیاق
- ۷۹..... ۱-۲-۳) اشتیاق اسم
- ۷۹..... ۱-۱-۲-۳) پیشوند های اشتقاقی اسم ساز
- ۸۰..... ۲-۱-۲-۳) پسوندهای اشتقاقی اسم ساز
- ۸۹..... ۲-۲-۳) اشتیاق فعل
- ۹۰..... ۱-۲-۲-۳) پیشوند های اشتقاقی فعل ساز
- ۹۱..... ۲-۲-۲-۳) پسوندهای اشتقاقی فعل ساز
- ۹۲..... ۳-۲-۳) اشتیاق صفت

- ۹۲ پیشوند های اشتقاقی صفت ساز (۱-۳-۲-۳)
- ۹۴ پسوندهای اشتقاقی صفت ساز (۲-۳-۲-۳)
- ۱۰۱ اشتقاق قید (۴-۲-۳)
- ۱۰۱ پیشوند های اشتقاقی قید ساز (۱-۴-۲-۳)
- ۱۰۲ پسوندهای اشتقاقی قید ساز (۲-۴-۲-۳)
- ۱۰۳ تصریف (۳-۳-۳)
- ۱۰۳ تصریف اسم (۱-۳-۳)
- ۱۰۳ نظام شمار (۱-۱-۳-۳)
- ۱۰۵ معرفه (۲-۱-۳-۳)
- ۱۰۶ نکره (۳-۱-۳-۳)
- ۱۰۶ تصریف صفت (۲-۳-۳)
- ۱۰۶ صفت برتر (۱-۲-۳-۳)
- ۱۰۷ صفت برترین (۲-۲-۳-۳)
- ۱۰۷ تصریف فعل (۳-۳-۳)
- ۱۰۷ مصدر (۱-۳-۳-۳)
- ۱۰۹ ستاک حال و گذشته (۲-۳-۳-۳)
- ۱۱۰ ساخت سببی (۳-۳-۳-۳)
- ۱۱۰ فعل امر (۴-۳-۳-۳)
- ۱۱۱ فعل نهی (۵-۳-۳-۳)
- ۱۱۱ شناسه های فعلی (۶-۳-۳-۳)
- ۱۱۲ شناسه های فعلی گذشته ساده (۱-۶-۳-۳-۳)
- ۱۱۶ شناسه های فعلی گذشته استمراری (۲-۶-۳-۳-۳)
- ۱۱۷ شناسه های فعلی گذشته ناتمام (۳-۶-۳-۳-۳)
- ۱۱۸ شناسه های فعلی گذشته التزامی (۴-۶-۳-۳-۳)
- ۱۲۱ شناسه های فعلی گذشته کامل (۵-۶-۳-۳-۳)
- ۱۲۱ شناسه های فعلی گذشته غیر واقعی (۶-۶-۳-۳-۳)
- ۱۲۳ شناسه های فعلی حال کامل (۷-۶-۳-۳-۳)

- ۱۲۷..... شناسه های فعلی حال کامل استمراری (۸-۶-۳-۳-۳)
- ۱۲۹..... شناسه های فعلی حال اخباری ساده (۹-۶-۳-۳-۳)
- ۱۳۰..... شناسه های فعلی حال اخباری مستمر (۱۰-۶-۳-۳-۳)
- ۱۳۲..... شناسه های فعلی حال التزامی (۱۱-۶-۳-۳-۳)
- ۱۳۳..... فعل نفی (۷-۳-۳-۳)

فصل چهارم: نتیجه گیری

- ۱۳۴..... خلاصه ها و نتایج (۱-۴)
- ۱۴۲..... محدودیت های پژوهش (۲-۴)
- ۱۴۳..... پیشنهاداتی برای مطالعات بعدی ... (۳-۴)
- ۱۴۴..... منابع فارسی
- ۱۴۶..... منابع انگلیسی

فهرست جدول ها

صفحه	جدول
۶۸.....	۱-۲) معیارهای اشتقاق و تصریف از دیدگاه بائر
۱۱۳	۱-۳) شناسه های فعلی گذشته ساده در فعل نا گذرا
۱۱۴.....	۲-۳) شناسه های فعلی گذشته ساده در فعل ناگذرا که با نشانه مصدری /-in/ ساخته می شود.....
۱۱۴.....	۳-۳) شناسه های فعلی گذشته در فعل گذرا
۱۱۵.....	۴-۳) شناسه های فعلی گذشته ساده در فعل گذرا که با نشانه مصدری /-in/ ساخته می شود.....
۱۱۹	۵-۳) شناسه های فعلی گذشته التزامی در فعل نا گذرا
۱۲۰.....	۶-۳) شناسه های فعلی گذشته التزامی در فعل گذرا
۱۲۲.....	۷-۳) شناسه های فعلی گذشته غیر واقعی در فعل نا گذرا
۱۲۳.....	۸-۳) شناسه های فعلی گذشته غیر واقعی در فعل گذرا
۱۲۴.....	۹-۳) شناسه های فعلی حال کامل در فعل نا گذرا
۱۲۵.....	۱۰-۳) شناسه های فعلی حال کامل در فعل نا گذرا که با نشانه مصدری /-in/ ساخته می شود.....
۱۲۶.....	۱۱-۳) شناسه های فعلی حال کامل در فعل گذرا
۱۲۷.....	۱۲-۳) شناسه های فعلی حال کامل در فعل گذرا که با نشانه مصدری /-in/ ساخته می شود.....

۱۳-۳) شناسه های فعلی حال اخباری ساده در فعل ناگذرا و گذرا ۱۳۰

۱۴-۳) شناسه های فعلی حال التزامی در فعل ناگذرا و گذرا ۱۳۳

۱-۴) شناسه های فعلی ویژه در هر یک از زمان ها در افعال ناگذرا و گذرا ۱۴۰

فهرست نمودارها

نمودار	صفحه
۱-۱) موقعیت گویش لکی در میان زبان های ایرانی	۱۴
۱-۲) روابط صرفی میان واژه ها از دیدگاه هسپل مت	۶۴
۲-۲) طبقه بندی صرف از دیدگاه بائر	۶۶

نشانه های آوایی که در این پژوهش استفاده شده است:

طبق الفبای آوانویسی بین المللی (IPA) ، (۲۰۰۵)

واج	نمونه لکی	معادل فارسی	واج	نمونه لکی	معادل فارسی
p	/ pajæ /	پایه	z	/ ziræ/	فریاد و ضجه
b	/ bajæ /	دیگ مسی بزرگ	ʃ	/ ʃewmæn /	غذای شب مانده
t	/peʃtger /	ماما	ʒ	/ ʒiʒi /	سرازیری
d	/ dona /	دانا	x	/ baxebon /	باغبان
k	/ ketaw /	کتاب	ʌ	/ ʌardani /	خوردنی
g	/ gani /	بدی	h	/ hæpulek /	نام ریشه گیاهی
q	/ ʃeriqæ /	صدای برخورد دو چیز باهم	tʃ	/kæmontʃæ/	کمانچه
G	/ Gæza /	غذا	dʒ	/ dʒomiʎek /	جام کوچک
ʔ	/ ʔærzoni /	ارزانی	r	/ dar /	درخت
f	/ ʎefoni /	دو قلو	m	/ meʒu /	کسیکه زیاد حرف می زند
v	/ riviar /	رونده	n	/ negæbon /	نگهبان
s	/ pesonæk /	پستانک	ŋ	/ sæŋæk /	سنگ

واج	نمونه لکی	معادل فارسی	واج	نمونه لکی	معادل فارسی
l	/ ʒelmu /	پژمرده	i	/ ʎu-w-inæ /	شاگرد آسیابان
ʎ	/ ʎefoni /	دو قلو	u	/ buson /	بوستان
j	/ ʃivija /	پاشیده شده	o	/ koson /	کوهستان
w	/ ʃewæki /	صبح زود	ʎ	/ ʎard-ʎ-on /	خورده باشند
y	/ dysonæk /	نوعی خار کوچک	w		لبی شدگی (آوایی یا واجی)
i	/ tæli /	تلخی			
e	/ bera /	برادر			
æ	/ kæpulek /	کله کوچک			
i	/ pia /	مرد			

THE INTERNATIONAL PHONETIC ALPHABET (revised to 2005)

CONSONANTS (PULMONIC)

© 2005 IPA

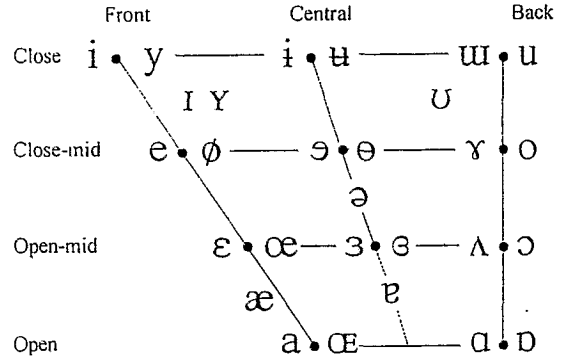
	Bilabial	Labiodental	Dental	Alveolar	Post alveolar	Retroflex	Palatal	Velar	Uvular	Pharyngeal	Glottal
Plosive	p b			t d		ʈ ɖ	c ɟ	k ɡ	q ɢ		ʔ
Nasal	m	ɱ		n		ɳ	ɲ	ŋ	ɴ		
Trill		ʙ		r					ʀ		
Tap or Flap		ⱱ		ɾ		ɽ					
Fricative	ɸ β	f v	θ ð	s z	ʃ ʒ	ʂ ʐ	ç ʝ	x ɣ	χ ʁ	ħ ʕ	h ɦ
Lateral fricative				ɬ ɮ							
Approximant		ʋ		ɹ		ɻ	j	ɰ			
Lateral approximant				l		ɭ	ʎ	ʟ			

Where symbols appear in pairs, the one to the right represents a voiced consonant. Shaded areas denote articulations judged impossible.

CONSONANTS (NON-PULMONIC)

Clicks	Voiced implosives	Ejectives
⦿ Bilabial	ɓ Bilabial	ʼ Examples:
ǀ Dental	ɗ Dental/alveolar	pʼ Bilabial
ǃ (Post)alveolar	ɟ Palatal	tʼ Dental/alveolar
ǃ̄ Palatoalveolar	ɠ Velar	kʼ Velar
ǁ Alveolar lateral	ɣ Uvular	sʼ Alveolar fricative

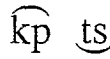
VOWELS

Where symbols appear in pairs, the one to the right represents a rounded vowel.

OTHER SYMBOLS

ɱ Voiceless labial-velar fricative	ç ʒ Alveolo-palatal fricatives
ɰ Voiced labial-velar approximant	ɺ Voiced alveolar lateral flap
ɸ Voiced labial-palatal approximant	ħ ʕ Simultaneous ʃ and x
ħ Voiceless epiglottal fricative	
ʕ Voiced epiglottal fricative	Affricates and double articulations can be represented by two symbols joined by a tie bar if necessary.
ʔ Epiglottal plosive	

SUPRASEGMENTALS

ˈ	Primary stress
ˌ	Secondary stress
ː	Long eː
ˑ	Half-long eˑ
˚	Extra-short e̚
◌̤	Minor (foot) group
◌̥	Major (intonation) group
◌̣	Syllable break ị.ækt
◌̨	Linking (absence of a break)

DIACRITICS Diacritics may be placed above a symbol with a descender, e.g. ŋ̚

◌̥	Voiceless	ᵿ ɖ̥	◌̤	Breathy voiced	ᵿ̤ ɖ̤	◌̚	Dental	t̚ d̚
◌̜	Voiced	ᵿ̜ ɖ̜	◌̞	Creaky voiced	ᵿ̞ ɖ̞	◌̘	Apical	t̘ d̘
◌̘	Aspirated	t̘ʰ d̘ʰ	◌̙	Linguolabial	t̙ d̙	◌̚	Laminal	t̚ d̚
◌̙	More rounded	ɔ̙	◌̜	Labialized	t̜ʷ d̜ʷ	◌̚	Nasalized	ẽ̚
◌̜	Less rounded	ɔ̜	◌̚	Palatalized	t̚ʲ d̚ʲ	◌̚	Nasal release	d̚ⁿ
◌̚	Advanced	ɥ̚	◌̚	Velarized	t̚ˠ d̚ˠ	◌̚	Lateral release	d̚ˡ
◌̚	Retracted	ɛ̚	◌̚	Pharyngealized	t̚ˤ d̚ˤ	◌̚	No audible release	d̚˞
◌̚	Centralized	ẽ̚	◌̚	Velarized or pharyngealized	ɫ̚			
◌̚	Mid-centralized	ẽ̚	◌̚	Raised	e̚ (ɹ̚ = voiced alveolar fricative)			
◌̚	Syllabic	ᵿ	◌̚	Lowered	e̚ (β̚ = voiced bilabial approximant)			
◌̚	Non-syllabic	ẽ̚	◌̚	Advanced Tongue Root	e̚			
◌̚	Rhoticity	ə̚ ɹ̚	◌̚	Retracted Tongue Root	e̚			

TONES AND WORD ACCENTS LEVEL CONTOUR

ẽ̥	Extra high	ẽ̥	Rising
é̥	High	ẽ̥	Falling
ē̥	Mid	ẽ̥	High rising
è̥	Low	ẽ̥	Low rising
ẽ̥	Extra low	ẽ̥	Rising-falling
↓	Downstep	↗	Global rise
↑	Upstep	↘	Global fall

فصل اول

مقدمه

گویش لکی از زمره گویش های ایرانی شمال غربی است که در کنار گویش های کردی، بلوچی، طالشی، سمنانی و غیره قرار دارد. شمار گویشورانی که به گویش لکی تکلم می کنند حدود دو میلیون نفر است. عمده این گویشوران در استان لرستان زندگی می کنند. به علاوه در دیگر مناطق کشور از جمله در استان های کرمانشاه، ایلام، همدان، خراسان و قزوین نیز کسانی هستند که به این گویش صحبت می کنند.

۱-۱) موضوع تحقیق

پژوهش حاضر مطالعه ای است در حوزه صرف. این پژوهش توصیف اشتقاق و تصریف در گویش لکی دلفان است. به عبارت دیگر توصیف وندهای اشتقاقی و تصریفی در گویش لکی شهرستان دلفان می باشد.

۱-۲) هدف تحقیق

هدف کلی این پژوهش بررسی و مطالعه صرف در گویش لکی بر اساس یافته های علم زبانشناسی است. به دیگر سخن توصیف اشتقاق و تصریف در گویش لکی دلفان است. در این پژوهش وندهای اشتقاقی و تصریفی که در گویش لکی به کار برده می شود، از نظر جایگاه احتمالی، یعنی پیشوند، میانوند

و پسوند بررسی خواهند شد. همچنین میزان زایایی و کاربرد این وندها در گویش لکی مورد مطالعه قرار خواهد گرفت.

۳-۱) ضرورت و اهمیت تحقیق

گویش شناسی یکی از شاخه های زبانشناسی است. توصیف دقیق و موشکافانه گویش ها نقش بسیار مهمی در پویایی زبانشناسی زبان فارسی دارد. از سوی دیگر توصیف گویش های ایرانی از جمله گویش لکی موجبات تهیه و تدوین اطلس زبانشناسی در ایران را فراهم می کند. از منظر زبانشناسی تاریخی روشن شدن ارتباط میان زبان فارسی با این گویش ها از دیگر دستاورد های توصیف گویش ها می باشد. این امر به نوبه خود می تواند بسیاری از نقاط تاریک زبان فارسی را روشن کرده و نیز راه را برای تحقیقات در رشته هایی چون جامعه شناسی و مردم شناسی هموار کند.

از جمله مزیت های دیگر توصیف گویش ها جلوگیری از نابودی و انقراض آن ها است، زیرا با هجوم بی رویه روستائیان به شهرها، نفوذ و توسعه رسانه های جمعی، ارتقاء سطح سواد عمومی و تأثیر پذیری از دیگر گویش ها و زبان ها، مقدمات نابودی آن ها فراهم می شود که با ثبت و ضبط علمی از انقراض و مرگ آنها ممانعت به عمل می آید.

بنابر روایات تاریخی گویش لکی بازمانده زبان های ایرانی است که به دلیل شرایط جغرافیایی کمتر در معرض تغییر قرار گرفته است. از این رو اصالت تاریخی خود را تاحدی حفظ کرده است. از سوی دیگر چون در اکثر زمینه ها به خصوص در زمینه ساختمان واژه تحقیقات کافی که مبتنی بر یافته های زبانشناسی باشد صورت نگرفته است، شاهد فراموشی تدریجی آن می باشیم. بنابراین تحقیق و بررسی در زمینه گویش لکی امری ضروری می نماید. از آنجا که صرف یکی از شاخه های اصلی بررسی زبان